

En relació amb les atribucions i competències de les persones titulades d'enginyeria industrial per a projectar vials laterals paral·lels a carreteres per a la circulació de vehicles destinats a activitats que s'hi desenvolupen (benzineres, indústries, etc.) cal destacar:

NORMATIVA

1. Reglament Orgànic del Cos d'Enginyers de Camins. Reial Decret de 28 d'octubre de 1863.

Artículo 1:

Corresponderá al Cuerpo de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, bajo la dependencia del Ministerio de Fomento y de las Autoridades respectivas del orden administrativo, el estudio, dirección y vigilancia:

1º De los caminos públicos ordinarios que se costeen con fondos generales y provinciales.

2º De los ferrocarriles, también públicos, cualesquiera que sean los medios de locomoción.

3º De los puertos y muelles mercantes, y de los faros, boyas y demás construcciones de interés general marítimo.

4º De los canales de navegación y riego; de las obras necesarias para la navegación y flotación de los ríos; de las que exija el mejor régimen y aprovechamiento de todas las aguas públicas cuya administración se halle a cargo del Estado; de las de desagüe y saneamiento de lagunas y terrenos pantanosos, y, por último, de todas las demás obras públicas de análoga especie que aprueben o autoricen el Gobierno y los jefes o corporaciones administrativas a quienes compete hacerlo, con arreglo a las leyes, para satisfacer objetos de necesidad o conveniencia común.

Corresponderá igualmente al mismo Cuerpo todo lo concerniente al régimen general, policía y conservación de las expresadas obras, sin menoscabo de las atribuciones que para el debido cumplimiento de las leyes y reglamento relativos a ellas competen a las autoridades superiores y locales respectivas.

2. Decret d'Atribucions dels Enginyers Industrials, de 18 de setembre de 1935.

Segons aquest text legal el títol d'enginyer industrial confereix als seus posseïdors la capacitat per a projectar, executar i dirigir tota classe d'instal·lacions i explotacions compreses en les branques de la tècnica industrial química, mecànica i elèctrica i d'economia industrial, entre les que han de considerar-se (art 1)

.....Indústries de construcció, metàl·lica, mecànica i elèctrica, incloses de precisió.

Construccions hidràuliques i civils.

Defenses fluvials i marítimes.

Ferrocarrils, tramvies, transports aeris i obres auxiliars.

Indústries d'automòbils i aerotècniques.

Drassanes i tallers de construcció naval.

Escars i rescloses.

Indústria cinematogràfica.

Calefacció, refrigeració, ventilació, il·luminació i sanejament.

Captació i aprofitament d'aigües públiques per a abastir recs o indústries.

Indústries relacionades amb la defensa civil de les poblacions.

També poden (art. 2):

... Actuar, realitzar i dirigir tota mena d'estudis, treballs i organismes en la esfera econòmicoindustrial, estadística, social i laboral.

La verificació, anàlisi i assaigs químics, mecànics i elèctrics de materials, elements i instal·lacions de tota mena.

La intervenció en materials de propietat industrial.

La realització de treballs topogràfics, aforaments, taxacions i fitaments.

Dictàmens, peritacions i informes i actuacions tècniques en assumptes judicials, oficials i particulars.

La construcció d'edificacions de caràcter industrial i els seus annexes.

Aplicacions industrials auxiliars de la construcció urbana.

I en general, diu el Decret *"tota mena de treballs que els hi encomani en cada moment la legislació vigent"*

Així mateix (art. 3) els enginyers industrials poden firmar tota mena de plànols o documents que es refereixin a les matèries compreses en els apartats anteriors i per a la direcció i execució de les seves obres i instal·lacions, establint expressament el Decret "sense que l'Administració pugui desconèixer aquesta competència, ni posar traves a la mateixa en assumptes que hagin de passar, per a la seva aprovació, per oficines públiques"

3. Llei catalana 7/1993, de 30 de setembre, de Carreteres

Article 1. Objecte.

És objecte de la present Llei la regulació de les carreteres de Catalunya no reservades a la titularitat de l'Estat, mitjançant l'establiment dels instruments necessaris per a garantir la seva adequada ordenació, funcionalitat i protecció.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1 Es consideren carreteres les vies de domini i ús públics projectades i construïdes fonamentalment per a la circulació de vehicles automòbils.

2 Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei:

....c) Els camins de servei o d'accés, de titularitat pública o privada, construïts com a elements auxiliars o complementaris de les activitats específiques de llurs titulars. L'obertura d'aquests camins a l'ús públic es pot acordar per raons d'interès general, de conformitat amb la normativa específica aplicable, en el qual supòsit s'han d'aplicar les normes d'ús i seguretat pròpies de les carreteres i, si s'escau, als efectes d'indemnització, la Llei d'expropiació forçosa.

4. Ordre del Ministeri de Foment estatal de 16 de desembre de 1997 que regula els accessos a les carreteres de l'Estat, les vies de servei i les construccions d'instal·lacions de servei.

La primitiva redacció d'aquesta ordre establia:

Artículo 9.- Firma del proyecto.

El proyecto de accesos, vías de servicio e instalaciones de servicios estará suscrito por Ingeniero de Caminos, Canales y Puertos o Ingeniero técnico de Obras Públicas, de acuerdo con sus respectivas competencias y visado por el

correspondiente Colegio profesional, todo ello sin perjuicio de las facultades de otros profesionales para proyectar elementos concretos de las instalaciones.

L'ordre va ser impugnada pel Consejo General de Colegios Oficiales de Ingenieros Industriales, que va guanyar la sentència del Tribunal Suprem de 4 de maig de 2004, i va provocar la modificació de l'ordre, que després de la reforma per Ordre del mateix ministeri 1740/2006, de 24 de maig, s'ha modificat en els termes següents:

Uno. El apartado 9 «Firma del Proyecto» del Capítulo III del Título I del anexo queda redactado como sigue:

«9. Firma del proyecto.

El proyecto de accesos, vías de servicio e instalaciones de servicios estará suscrito por un técnico facultativo profesionalmente competente para su redacción y visado por el correspondiente Colegio profesional».

Dos. El párrafo segundo del Capítulo I del Título V del anexo queda redactado como sigue:

«Estas instrucciones serán de aplicación a todos aquellos proyectos de accesos, vías de servicio o instalaciones de servicios que presenten los particulares o cualquier organismo público junto con la preceptiva solicitud de autorización para realizar las correspondientes obras, debiendo los proyectos ser suscritos por un técnico facultativo profesionalmente competente para su redacción y visado por el correspondiente Colegio profesional. Para la redacción de dichos proyectos se tendrán en cuenta todas las normas, instrucciones y recomendaciones de carácter técnico que se encuentren vigentes en la Dirección General de Carreteras, así como las específicas que, para cada caso, se establecen en esta Norma».

Per tant, s'han modificat els termes i de referir-se als enginyers de camins, canals i ports i enginyers tècnics d'obres públiques, s'ha passa a la denominació genèrica de "técnico facultativo profesionalmente competente para su redacción"

5. Ley 37/2015, de 29 de septiembre, de carreteras.

Artículo 2. Definiciones.

..2. Se consideran carreteras las vías de dominio y uso público proyectadas, construidas y señalizadas fundamentalmente para la circulación de vehículos automóviles.

3. Por sus características, las carreteras se clasifican en autopistas, autovías, carreteras multicarril y carreteras convencionales.

...6. No tendrán la consideración de carreteras ni de elemento funcional de éstas:
a) los caminos de servicio, entendiéndose por tales las vías construidas para facilitar el acceso a las propiedades colindantes o, en general, como elementos auxiliares o complementarios de las actividades específicas de los titulares de dichas propiedades.

... 7. Los caminos de servicio de los que sean titulares personas físicas o jurídicas, públicas o privadas, deberán abrirse al uso público cuando lo exija el interés general. En este caso se aplicará, si procede, la Ley de Expropiación Forzosa.

Anexo

... Camino de servicio: El construido como elemento auxiliar o complementario de las actividades específicas de sus titulares. No tendrá la consideración de carretera ni es elemento funcional de ésta

COMENTARIS

Quan es tracta d'una actuació que no té la consideració de carretera sinó de camí de servei d'acord amb la definició que es dona a la legislació (*elemento auxiliar o complementario de las actividades específicas de sus titulares. No tendrá la consideración de carretera ni es elemento funcional de ésta; ... vías construidas para facilitar el acceso a las propiedades colindantes o, en general, como elementos auxiliares o complementarios de las actividades específicas de los titulares de dichas propiedades*) les disposicions monopolístiques que puguin existir en favor dels enginyers de camins o tècnics d'obres públiques en relació amb les carreteres no són aplicables.

Com a prova, la modificació efectuada a l'ordre del Ministeri de Foment de 16 de desembre de 1997 i motivada per la impugnació del Consejo General de Colegios Oficiales de Ingenieros Industriales, que va guanyar la sentència del Tribunal Suprem de 4 de maig de 2004, i que va implicar un punt d'inflexió. Pel que fa al "*proyecto de accesos, vías de servicio e instalaciones de servicios*" ja no cal que vingui subscript per "*Ingeniero de Caminos, Canales y Puertos o Ingeniero técnico de Obras Públicas, de acuerdo con sus respectivas competencias*" sinó per "*técnico facultativo profesionalmente competente para su redacción*".

Els professionals de l'enginyeria industrial tenen reconegudes atribucions i competències per actuacions d'urbanisme, reforç de ferm, camins rurals, vies interurbanes, etc. i, en conseqüència, poden acreditar coneixements suficients per a l'elaboració de projectes de camins de servei.

CONCLUSIONS

No existeix monopoli legal que limiti a professional de l'enginyeria de camins, canals i ports i/o d'enginyeria tècnica d'obres públiques la projecció i direcció de vies i camins de servei.

Els professionals de l'enginyeria industrial tenen atribucions i competències per actuacions referides a vies i camins de servei.

Març de 2023